

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

РІШЕННЯ

***Про Програму ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини
на період 2022 – 2027 років***

Керуючись пунктом 16 частини 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статтю 8 Земельного кодексу України, підпунктами 1, 2 пункту 2, пунктом 5 Плану організації виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України від 15 квітня 2021 року «Про заходи державної регіональної політики на підтримку децентралізації влади», введеного в дію Указом Президента України від 29 квітня 2021 року № 180, схваленого на засіданні Кабінету Міністрів України від 15 травня 2021 року (протокол № 66), рішенням пленарного засідання двадцять дев'ятої сесії Полтавської обласної ради сьомого скликання від 20.12.2019 № 1242 «Про Стратегію розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки», враховуючи висновки постійних комісій обласної ради, з метою збереження і відтворення земельних ресурсів Полтавської області,

ОБЛАСНА РАДА ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років (додається на 26 аркушах).
2. Затвердити Порядок використання коштів обласного бюджету на виконання заходів Програми ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років (додається на 8 аркушах).
3. Організацію виконання цього рішення покласти на Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації, контроль за його виконанням – на постійні комісії обласної ради: з питань аграрної політики та земельних відносин, з питань бюджету та управління майном.

**ГОЛОВА
ОБЛАСНОЇ РАДИ**

О. БІЛЕНЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення
засідання сесії обласної ради
восьмого скликання
2021 №

**Програма ефективного використання
земельних ресурсів Полтавщини
на період 2022 – 2027 років**

І. Паспорт програми

ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини
на період 2022 – 2027 років

1	Ініціатор розроблення програми	Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації
2	Дата, номер і назва розпорядчого документу органу виконавчої влади про розроблення проекту програми	підпункти 1, 2 пункту 2, пункт 5 Плану організації виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України від 15 квітня 2021 року «Про заходи державної регіональної політики на підтримку децентралізації влади», введеного в дію Указом Президента України від 29 квітня 2021 року № 180, схваленого на засіданні Кабінету Міністрів України від 15 травня 2021 року (протокол № 66), доручення голови Полтавської обласної державної адміністрації дане на нараді 04.10.2021.
3	Розробник та співрозробники програми	Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації Полтавське обласне управління лісового та мисливського господарства Головне управління Держгеокадастру у Полтавській області Регіональний офіс водних ресурсів у Полтавській області Департамент екології та природних ресурсів Полтавської обласної державної адміністрації
4	Відповідальний виконавець програми	Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації
5	Номер і назва операційної цілі Стратегії розвитку Полтавської області на період до 2027 року, якій відповідає програма	Операційна ціль 3.3. «Раціональне та екобезпечне господарювання»
6	Термін реалізації програми	2022 – 2027 роки

7	Бюджети з яких залучаються кошти на виконання програми	Обласний бюджет, місцеві бюджети
8	Очікуваний обсяг фінансування програми, всього	107 100 000 грн
9	У тому числі за рахунок коштів: обласного бюджету міського, селищного (сільського) бюджету інших джерел	51 700 000 грн 43 350 000 грн 12 050 000 грн

**Директор Департаменту
агропромислового розвитку
Полтавської обласної
державної адміністрації**

С. ФРОЛОВ

II. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Територія Полтавської області займає площу 2875 тис. га. За даними Головного управління Держгеокадастру у Полтавській області, загальна площа земель державної власності, інформація про які відсутня в Державному земельному кадастрі становить 276,22 тис. га:

- землі промисловості 12,64 тис. га;
- землі водного фонду 70,73 тис. га;
- землі лісового фонду 135,71 тис. га;
- землі історико-культурного призначення 0,299 тис. га;
- землі рекреаційного призначення 0,204 тис. га;
- землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення 59,63 тис. га.

Відсутність інформації в Державному земельному кадастрі про земельні ділянки державної та комунальної власності призводить до зниження ефективності використання земельно-ресурсного потенціалу регіону, погіршення інвестиційного клімату та зменшення надходжень до місцевих бюджетів від плати за землю, перешкоджає реалізації державної політики в сфері земельних відносин, спрямованої на збалансоване забезпечення потреб населення і галузей економіки у земельних ресурсах.

Програма ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років (надалі – Програма) спрямована на реалізацію Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки, затвердженої рішенням пленарного засідання двадцять дев'ятої сесії Полтавської обласної ради сьомого скликання № 1242 від 20 грудня 2019 року, щорічних програм економічного та соціального розвитку області.

Відповідно до Стратегічної цілі № 3 «Ефективне управління просторовим розвитком, забезпечення балансу екосистем та охорона довкілля» та за результатами проведеного аналізу існуючого стану земельного фонду, а також реальних можливостей впливу на вирішення існуючих проблем на обласному рівні визначено такі ключові проблеми, на розв'язання яких направлена Програма:

- недостатнє фінансове забезпечення реалізації заходів з раціонального використання та охорони земель на регіональному та місцевому рівнях;
- нераціональне використання земель сільськогосподарського призначення;
- підвищення ефективності управління землями державної та комунальної власності;
- проведення інвентаризації та обліку земель під позахисними лісонасадженнями (кількісного, якісного), а також визначення стану насаджень та їхньої меліоративної ефективності;
- визначення користувачів (власників) земельних ділянок захисних лісонасаджень та їхнього правового режиму;

- поліпшення лісогосподарського стану захисних лісонасаджень і земель під ними;

- забезпечення сталого використання усіх ресурсів, пов'язаних з існуванням водойм, надійності функціонування споруд і підвищення ефективності їх використання.

Саме на виконання напрямів та цілей Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки направлені завдання Програми.

III. Мета Програми

Метою Програми є:

- проведення моніторингу та інвентаризації земель на території Полтавської області, встановлення місця розташування земельних ділянок, їх меж, розмірів, правового статусу, кількісних та якісних характеристик земель, необхідних для наповнення та ведення Державного земельного кадастру;

- здійснення державного контролю за використанням та охороною природних ресурсів;

- захист ґрунтів від виснаження, деградації, забруднення, відтворення та збереження їхньої родючості;

- створення екологічно безпечних умов проживання населення і ведення господарської діяльності;

- збереження ландшафтного і біологічного різноманіття;

- підвищення продуктивності земель лісового фонду;

- сприяння в реалізації державної політики в сфері земельних відносин, спрямованої на збалансоване забезпечення потреб населення і галузей економіки у земельних ресурсах.

IV. Напрями діяльності та заходи програми, обсяги і джерела фінансування, строки виконання Програми

4.1. Проведення моніторингу земельних ресурсів Полтавської області.

Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 16 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» місцеві державні адміністрації в межах, визначених Конституцією і законами України, здійснюють на відповідних територіях державний контроль за використанням та охороною лісів, надр, води, атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу та інших природних ресурсів.

Земельні ресурси це землі, які використовують у різних галузях народного господарства, і є головним природним ресурсом держави. Земельні ресурси це сукупний природний ресурс поверхні суші, як просторового базису розселення і господарської діяльності, основний засіб виробництва в сільському та лісовому господарстві.

Моніторинг земельних ресурсів області сприятиме встановленню державного контролю за використанням і охороною лісів, надр, води,

атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу, та інших природних ресурсів.

Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації (далі – Департамент) у своїй діяльності керується Конституцією України та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, розпорядженнями голови облдержадміністрації, а також Положенням про Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації, затвердженим розпорядженням голови Полтавської обласної державної адміністрації від 04.03.2021 № 155, (далі – Положення).

Відповідно до підпунктів 23, 37, 38 пункту 5 Положення Департамент відповідно до своїх повноважень виконує такі завдання: аналізує діяльність органів місцевого самоврядування та надає методичну допомогу з питань здійснення наданих їм законом повноважень органів виконавчої влади; розробляє і вносить пропозиції облдержадміністрації з питань збереження, відтворення та охорони родючості ґрунтів, консервації деградованих і малопродуктивних земель, проведення агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення; здійснює моніторинг, у межах визначених Конституцією і законами України, використання та охорони земель сільськогосподарського призначення.

За час проведення аудиту використання земель сільськогосподарського призначення Департаментом агропромислового розвитку Полтавської облдержадміністрації та проведення заходів з контролю за використанням земель Головним управлінням Держгеокадастру у Полтавській області у 2018 – 2020 роках виявлено 125,16 тис. га земель сільськогосподарського призначення, що використовуються без оформлення прав на них або з порушенням земельного законодавства. Основними порушеннями є використання земельних ділянок, без реєстрації відповідного речового права, розорювання сіножатей та пасовищ.

З метою усунення виявлених порушень правоохоронними органами відкрито кримінальні провадження щодо використання земельних ділянок загальною площею 76,33 тис. га.

Державними інспекторами з контролю за використанням та охороною земель нараховано шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням на суму 12,4 млн грн, з яких сплачено добровільно – 11,75 млн грн.

В результаті вжитих заходів з усунення порушень повернуто з незаконного користування та оформлено прав на земельні ділянки загальною площею 9,0 тис. га.

Надано пропозицій для продажу права оренди на аукціоні земельних ділянок загальною площею 5,3 тис. га.

Сьогодні відбувається найважливіша трансформація нашого часу – діджиталізація. Це явище, яке покликане спростити наше життя, а організацію виконання функцій держави, як органу виконавчої влади, зробити більш

ефективним. Воно дозволяє переводити величезний обсяг інформації в структуровану систему даних і полегшувати роботу всіх органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання, в тому числі агро, які відрізняються своєю галузевою специфікою та вимогами до системи управління. Діджиталізація докорінно змінює підхід до організації збору, обробки, зберігання та використання інформаційних даних, підвищуючи продуктивність роботи державних службовців.

Серед основних векторів цифровізації є:

- підвищення операційної ефективності роботи служби за рахунок централізації процесів та технічного забезпечення;
- підвищення рівня аналізу та обробки даних.

Наповнення інформаційних систем органами влади – це, передусім, підвищення достовірності, повноти та оперативності інформації, що надається державними службовцями; забезпечення прозорості виконання рішень і доручень уряду та належний рівень контролю за їх здійсненням; зниження накладних витрат у державних установах; зростання довіри суспільства до діяльності державних службовців.

Комп'ютеризовані органи управління дозволяють здійснювати обмін інформацією в режимі реального часу по вертикальних і горизонтальних зв'язкам між центральними і місцевими органами.

Підпунктом 2 пункту 2, пунктом 5 Плану організації виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України від 15 квітня 2021 року «Про заходи державної регіональної політики на підтримку децентралізації влади», введеного в дію Указом Президента України від 29 квітня 2021 року № 180, схваленого на засіданні Кабінету Міністрів України від 15 травня 2021 року (протокол № 66) надано доручення Держгеокадастру, обласним та Київській міській держадміністраціям та органам місцевого самоврядування забезпечити проведення обліку земель, що перебувають у власності територіальних громад, з метою подальшого внесення даних до автоматизованої системи Державного земельного кадастру.

На виконання поставленої цілі РНБО, а також виявлення фактів використання земельних ділянок із порушенням земельного законодавства та вимог з охорони земель, направлений моніторинг земельних ресурсів, в тому числі моніторинг використання та охорони земель сільськогосподарського призначення. Виведення земельних ділянок з незаконного використання сприятиме оформленню та реєстрації речових прав на земельні ділянки, що, в свою чергу, сприятиме наповненню місцевих бюджетів. Оперативне реагування в порядку аудиту земель надасть можливість своєчасного інформування державних органів у сфері контролю за використанням та охороною земель, та життя відповідних заходів державного контролю.

Досвід Департаменту у проведенні моніторингу земельних ресурсів з використанням безпілотного літального апарату, надає можливість обстежувати земельну ділянку на місцевості з можливістю переносити дані з літального апарату на картографічний матеріал, за допомогою веб-порталу KADASTR.UA,

з яким підписаний меморандум про співпрацю, для подальшого аналізу геопросторових даних та контролю.

З метою ефективного моніторингу земельних ресурсів Полтавської області необхідне залучення фахових спеціалістів та науковців забезпечення відповідним програмним ресурсом для аналізу геопросторових даних, цифровою та комп'ютерною технікою, яка має технічні характеристики достатніми для виконання покладених функцій держави.

Фінансове забезпечення напрямку програми буде здійснюватися за рахунок коштів обласного бюджету протягом 2022 – 2027 років.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 800 тис. грн.

4.2. Інвентаризація земель.

Одним із важливих заходів земельної реформи та перетворення земель на потужний ресурс соціально-економічного розвитку є здобуття достовірних та повних відомостей щодо них. Достовірні дані про земельні ділянки надають можливість прогнозувати використання земель, передбачити надходження, обґрунтовано нараховувати земельний податок, сприяти здійсненню раціональної політики у сфері формування ринку. Важливо знати які земельні ділянки не використовуються, або використовуються не раціонально, не за цільовим призначенням, всупереч вимогам земельного та природоохоронного законодавства. Засобом набуття таких знань служить інвентаризація.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 476 «Про затвердження Порядку проведення інвентаризації земель та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України», інвентаризація земель та складання за її результатами технічної документації із землеустрою, проводиться з урахуванням принципів плановості, достовірності та повноти даних, послідовності і стандартності процедур, доступності використання інформаційної бази, узагальнення даних з додержанням єдиних засад та технології їх оброблення.

Інвентаризація земель проводиться з метою встановлення місця розташування об'єктів землеустрою, їх меж, розмірів, правового статусу, виявлення земель, що не використовуються, використовуються нераціонально або не за цільовим призначенням, виявлення і консервації деградованих сільськогосподарських угідь і забруднених земель, встановлення кількісних та якісних характеристик земель, необхідних для ведення Державного земельного кадастру, здійснення державного контролю за використанням та охороною земель і прийняття на їх основі відповідних рішень органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

З метою визначення достовірної кількості землевласників і землекористувачів, та площ земельних ділянок, які знаходяться в них у власності та в користуванні, необхідне проведення інвентаризації земель. Зазначені матеріали, затверджені в установленому порядку і прийняті до

обліку, також дадуть змогу збільшити надходження від плати за землю до бюджетів місцевих рад.

За період з 01.01.1991 площа проінвентаризованих земель у межах населених пунктів – 31,9 тис. га, що становить 85,4 % від загальної площі, за межами населених пунктів – 226,8 тис. га, що становить 79,2 % від загальної площі. Крім того, за кошти державного бюджету проводилися заходи з державної інвентаризації земель сільськогосподарського призначення державної власності за межами населених пунктів. Станом на 01.08.2021 року в Полтавській області проінвентаризовано земель сільськогосподарського призначення державної власності за межами населених пунктів на площі 126,3 тис. га.

Площа земель лісогосподарського призначення державної власності, що потребують інвентаризації – 57,4 тис. га, земель сільськогосподарського призначення зайнятими полезахисними смугами – 20,0 тис. га, земель водного фонду 25,0 тис. га.

Інвентаризація земель проводиться в межах адміністративно-територіальних одиниць, територій, межі яких визначені проектами формування територій і встановлення меж сільських, селищних рад, масивів земель сільськогосподарського призначення, окремих земельних ділянок.

Вихідними даними для проведення інвентаризації земель є:

- матеріали з Державного фонду документації із землеустрою;
- відомості з Державного земельного кадастру в паперовій та електронній (цифровій) формі, у тому числі Поземельної книги; книги записів реєстрації державних актів на право власності на землю та на право постійного користування землею, договорів оренди землі; електронних документів, що містять відомості про результати робіт із землеустрою;
- містобудівна документація, затверджена в установленому законодавством порядку;
- планово–картографічні матеріали;
- відомості з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно;
- копії документів, які посвідчують речові права на земельну ділянку або підтверджують сплату земельного податку.

Під час проведення інвентаризації земель можуть використовуватися матеріали дистанційного зондування землі, лісовпорядкування, проекти створення територій та об'єктів природно–заповідного фонду, програми у сфері формування, збереження та використання екомережі.

Підставою для проведення інвентаризації земель є рішення відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування щодо виконання відповідних робіт, договори, укладені між юридичними чи фізичними особами (землевласниками і землекористувачами) та розробниками технічної документації (далі – виконавці).

За результатами інвентаризації землі буде складено реєстри земельних ділянок:

- наданих у власність, користування з кадастровими номерами та без кадастрових номерів;

- ненаданих у власність, користування у розрізі угідь, що використовуються без реєстрації речового права;
- що використовуються не за цільовим призначенням;
- відумерлої спадщини;
- тощо.

Також буде складено інвентаризаційний план, на якому наносяться межі: об'єкта інвентаризації; земельних ділянок наданих у власність, користування; земель і земельних ділянок, ненаданих у власність, користування; земельних ділянок, що використовуються без документів, які посвідчують право на них, або не за цільовим призначенням; наявних обмежень (обтяжень) у використанні земельних ділянок; земельних ділянок (земель) відумерлої спадщини; угідь водних об'єктів і гідротехнічних споруд, дорожньої мережі, електромереж та інших об'єктів, для яких створюються захисні, охоронні та інші зони з особливими умовами та режимом користування тощо.

Відповідно до п. 24 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України з 26.06.2021 землями комунальної власності територіальних громад вважаються всі землі державної власності, розташовані за межами населених пунктів у межах таких територіальних громад, крім земель:

а) що використовуються органами державної влади, державними підприємствами, установами, організаціями на праві постійного користування (у тому числі земельних ділянок, що перебувають у постійному користуванні державних лісогосподарських підприємств, та земель водного фонду, що перебувають у постійному користуванні державних водогосподарських підприємств, установ, організацій, Національної академії наук України, національних галузевих академій наук);

б) оборони;

в) природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення в межах об'єктів і територій природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, лісогосподарського призначення;

г) зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи;

г) під будівлями, спорудами, іншими об'єктами нерухомого майна державної власності;

д) під об'єктами інженерної інфраструктури загальнодержавних та міжгосподарських меліоративних систем державної власності;

е) визначених у наданих до набрання чинності цим пунктом дозволах на розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок, наданих органами виконавчої влади з метою передачі земельних ділянок у постійне користування державним установам природно-заповідного фонду, державним лісогосподарським та водогосподарським підприємствам, установам та організаціям, якщо рішення зазначених органів не прийняті.

Фінансове забезпечення напрямку програми буде здійснюватися протягом 2022 – 2027 років за рахунок коштів обласного бюджету, коштів, що надходять

у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва у відповідності до вимог ст. 209 Земельного кодексу, в тому числі на умовах співфінансування із міських, селищних (сільських) бюджетів та інших джерел фінансування не заборонених законодавством.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 45,9 млн грн:

- 20,6 млн грн – за кошти обласного бюджету;
- 13,3 млн грн – за кошти місцевих бюджетів;
- 12,0 млн грн – за кошти інших джерел фінансування.

4.2.1. Інвентаризація земель лісгосподарського призначення (лісового фонду).

За даним Полтавського обласного управління лісового і мисливського господарства на цей час фактично проінвентаризовано 62 % земельних ділянок лісгосподарського призначення

Інвентаризація земель лісгосподарського призначення (лісового фонду) сприятиме формуванню земельних ділянок та реєстрації права державної власності, з наступною передачею земельних ділянок в постійне користування та проведення заходів заліснення.

Заходами програми передбачено проведення у 2022 – 2027 роках інвентаризацію 30,0 тис. га земель лісгосподарського призначення (лісового фонду) державної форми власності області.

Фінансове забезпечення заходу буде здійснюватися протягом 2022 – 2027 років на умовах співфінансування:

50 % – за рахунок коштів обласного бюджету, коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва у відповідності до вимог ст. 209 Земельного кодексу;

50 % – за рахунок інших джерел фінансування.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 18,0 млн грн:

- 9,0 млн грн – за рахунок коштів обласного бюджету;
- 9,0 млн грн – за рахунок інших джерел фінансування.

4.2.2. Інвентаризація малопродуктивних та самозаліснених земель з метою подальшої передачі в постійне користування лісгосподарським підприємствам.

Набуває великого значення проблема розширеного лісорозведення в регіонах області, де лісистість низька. Станом на 01.01.2021 9 % від загальної площі Полтавської області укриті лісами (усього 257 тисяч гектарів). Оптимальна лісистість Полтавської області складає 15 % відповідно до Показників регіональних нормативів оптимальної лісистості території України, затверджених наказом Держкомлісгоспу від 29.12.2008 № 371.

З метою підвищення лісистості Полтавщини доцільно заліснювати малопродуктивні, еродовані та деградовані земельні ділянки.

Положенням про порядок використання коштів, що надходять в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, затвердженого рішенням 18 сесії Полтавської обласної ради шостого скликання від 09.10.2013, передбачено направлення коштів, що надходять в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, на створення лісових та захисних лісонасаджень (полезахисних, водорегулюючих, прияружних і прибалкових лісосмуг; суцільних лісових насаджень на пісках, по ярах і балках, по берегах річок і водойм); глибокої консервації; консервації шляхом заліснення.

Департаментом агропромислового розвитку облдержадміністрації в ході взаємодії з міськими, селищними (сільськими) радами зібрано пропозицій щодо передачі у державну власність земельних ділянок, які підлягають залісненню, загальною площею 1154,15 га. Крім того, в ході моніторингу земельних ресурсів із застосування цифрових технологій виявлено 9000 га земельних ділянок, які не використовуються в сільському господарстві, і доцільно передати державним лісогосподарським підприємствам для подальшого заліснення.

Програмою передбачено проведення у 2022 – 2027 роках інвентаризації малопродуктивних, деградованих, еродованих земель з метою їх передачі до державної власності з послідуною передачею в постійне користування державним та комунальним лісогосподарським підприємствам та залісненню загальною площею 10154 га.

Фінансове забезпечення заходу буде здійснюватися протягом 2022–2027 років на умовах співфінансування:

50 % – за рахунок коштів обласного бюджету, коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва у відповідності до вимог ст. 209 Земельного кодексу;

50 % – за рахунок інших джерел фінансування.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 6,1 млн грн:

– 3,05 млн грн – за рахунок коштів обласного бюджету;

– 3,05 млн грн – за рахунок інших джерел фінансування.

4.2.3. Інвентаризація земельних ділянок зайнятих полезахисними лісовими смугами, розташованих на землях сільськогосподарського призначення.

Ерозія і дефляція ґрунтів обумовлюють втрату гумусу, азоту, фосфору, калію й інших живильних речовин, знижуючи їхній вміст у ґрунті та негативно впливаючи на їх баланс, особливо гумусу. Середньорічні втрати гумусу в ґрунтах становлять 0,3 тонн/га.

У результаті проведення земельної реформи, сільськогосподарські угіддя передані у приватну власність (розпайовані), а захисні насадження, що

знаходилися в користуванні бувших колективних сільськогосподарських підприємств, в тому числі і полезахисні лісові смуги, які не підлягали паюванню, лишилися у складі земель запасу, резервного фонду або загального користування і розташовані за межами населених пунктів. Фактично захисні лісові смуги залишалися без господаря і були по суті нічийним майном до 2019 року. В цих лісосмугах охорона, догляд та поновлення не здійснюється, наслідком чого стає їхня руйнація та втрата ними захисних функцій. Лісові смуги стають місцем для звалищ сміття та розміщення відходів виробництва як промислових так і сільськогосподарських підприємств, розсадниками бур'янів, страждають від пожеж під час паління стерні, випалювання сухої рослинності на сінокосах, пасовищах у весняний та осінній періоди, які спричиняють низові пожежі, а потім послаблення насаджень чи ще гірше їх загибель.

Відсутність лісівничого догляду за захисними насадженнями призводить до того, що лісові смуги втрачають агролісомеліоративні функції і як результат знижується врожайність сільськогосподарських культур, підвищується водна та вітрова ерозія ґрунтів польових угідь.

За даними Українського НДІ лісового господарства та агролісомеліорації приведення лісових смуг до робочого стану і виконання властивих їм функцій підвищує врожайності сільськогосподарських культур на 10 – 20 %, що в перерахунку на зернові становить біля 4 ц/га.

Згідно з п. 21 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України землі колективних сільськогосподарських підприємств, що припинені (крім земельних ділянок, які станом на 01.01.2019 перебували у приватній власності), вважаються власністю територіальних громад, на території яких вони розташовані.

Згідно з обліковими даними державної статистичної звітності форми 6-зем станом на 01.01.2016 загалом на території області обліковувалося 20,0 тис. га полезахисних лісових смуг та 53,0 тис. га інших захисних насаджень.

На теперішній час відсутня актуальна інформація щодо земель, зайнятих полезахисними смугами. Більшість з них залишилися без реального догляду і охорони. З кожним роком збільшується кількість самовільних рубок, що призводить до погіршення стану насаджень, втрачається основна їх полезахисна функція. Для забезпечення належного утримання та збереження функції лісотехнічної меліорації полезахисних смуг, передусім, необхідно провести їх інвентаризацію, відповідно до рішень міських, сільських (селищних) рад прийнятих в порядку встановленому Земельним кодексом України та Законом України «Про землеустрій».

Заходами Програми передбачено проведення у 2022 – 2027 роках інвентаризації 20,0 тис. га земель під полезахисними лісовими смугами.

Фінансове забезпечення заходу буде здійснюватися протягом 2022 – 2027 років на умовах співфінансування:

30 % вартості послуг – за рахунок коштів обласного бюджету, коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і

лісогосподарського виробництва у відповідності до вимог ст. 209 Земельного кодексу;

70 % вартості послуг – міських, селищних (сільських) бюджетів.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 12,0 млн грн:

– 3,6 млн грн – за кошти обласного бюджету;

– 8,4 млн грн – за кошти місцевих бюджетів.

4.2.4. Інвентаризація земель водного фонду.

Відповідно до ст. 58 Земельного кодексу України до земель водного фонду належать землі, зайняті:

а) морями, річками, озерами, водосховищами, іншими водними об'єктами, болотами, а також островами, не зайнятими лісами;

б) прибережними захисними смугами вздовж морів, річок та навколо водойм, крім земель, зайнятих лісами;

в) гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами та каналами, а також землі, виділені під смуги відведення для них;

г) береговими смугами водних шляхів;

г) штучно створеними земельними ділянками в межах акваторій морських портів.

Для створення сприятливого режиму вздовж морів, навколо озер, водосховищ та інших водних об'єктів встановлюються водоохоронні зони, межі яких зазначаються в документації із землеустрою, містобудівній документації на місцевому та регіональному рівнях. Відомості про межі водоохоронних зон вносяться до Державного земельного кадастру.

Відповідно до п. 4 Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режим ведення господарської діяльності в них, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.05.1996 № 486 (із змінами та доповненнями), у межах водоохоронних зон виділяються землі прибережних захисних смуг та смуги відведення з особливим режимом їх використання відповідно до статей 88 – 91 Водного кодексу України.

Межі водоохоронних зон, згідно із п. 6 Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режим ведення господарської діяльності в них, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.05.1996 № 486 (із змінами та доповненнями) встановлюються з урахуванням:

– рельєфу місцевості, затоплення, підтоплення, інтенсивності берегоруйнування, конструкції інженерного захисту берега;

– цільового призначення земель, що входять до складу водоохоронної зони.

Для забезпечення технічних параметрів водного об'єкта, гідрологічних характеристик річки (водотоку), регламентації експлуатаційної діяльності на водосховищах, ставках, озерах та замкнених природних водоймах (далі – водний об'єкт) для забезпечення сталого використання (включаючи кількісне та якісне відновлення) усіх ресурсів, пов'язаних з існуванням водойми, надійності

функціонування споруд і для підвищення ефективності їх використання розробляється паспорт водного об'єкта відповідно до Порядку розроблення паспорту водного об'єкта, затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України 18.03.2013 № 99.

Отже, паспорт водного об'єкта є складовою частиною вихідних даних для проведення інвентаризації земель водного фонду.

Заходами Програми передбачено проведення у 2022 – 2027 роках інвентаризації земель водного фонду загальною площею 16529 га.

Фінансове забезпечення заходу буде здійснюватися протягом 2022 – 2027 років на умовах співфінансування:

50 % вартості послуг – за рахунок коштів обласного бюджету, коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва у відповідності до вимог ст. 209 Земельного кодексу;

50 % вартості послуг – міських, селищних (сільських) бюджетів.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 9,9 млн грн:

– 4,95 млн грн – за кошти обласного бюджету;

– 4,95 млн грн – за кошти місцевих бюджетів.

4.3. Проведення паспортизації водних об'єктів, розташованих на території Полтавської області.

Відповідно до статті 51 Водного кодексу України надання водних об'єктів у користування на умовах оренди здійснюється за наявності паспорта водного об'єкта.

Водні об'єкти надаються у користування за договором оренди землі в комплексі з розташованим на ній водним об'єктом у порядку, визначеному земельним законодавством України. Право оренди земельної ділянки під водним об'єктом поширюється на такий водний об'єкт.

Водні об'єкти надаються у користування на умовах оренди органами, що здійснюють розпорядження земельними ділянками під водою (водним простором) згідно з повноваженнями, визначеними Земельним кодексом України, відповідно до договору оренди, погодженого з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері водного господарства.

Для забезпечення сталого використання (включаючи кількісне та якісне відновлення) усіх ресурсів, пов'язаних з існуванням водойми, надійності функціонування споруд і для підвищення ефективності їх використання розробляється паспорт водного об'єкта в порядку та за формою затвердженими наказом Міністерства екології та природних ресурсів від 18.03.2013 № 99, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18.05.2013 за № 775/23307. Метою паспортизації є упорядкування використання водних об'єктів, охорона їх від забруднення, засмічення та вичерпання, запобігання шкідливим діям вод та ліквідація їх наслідків, поліпшення стану водних об'єктів. Паспортом

визначається площа водного дзеркала, що слугує підставою для обчислення плати за оренду водойми.

Замовника робіт із розроблення паспорта водного об'єкта визначено наказом Міністерства екології та природних ресурсів України. Якщо інше не передбачено договором оренди водного об'єкта, паспорт водного об'єкта підлягає перегляду кожні 15 років, а також у разі змін технічних параметрів водного об'єкта і гідротехнічних споруд, зміни гідрологічного режиму річки (водотоку) та відповідному коригуванню.

Відповідно до пункту 24 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України з 26.06.2021 землями комунальної власності територіальних громад вважаються всі землі державної власності, розташовані за межами населених пунктів у межах таких територіальних громад, крім земель:

а) що використовуються органами державної влади, державними підприємствами, установами, організаціями на праві постійного користування (у тому числі земельних ділянок, що перебувають у постійному користуванні державних лісогосподарських підприємств, та земель водного фонду, що перебувають у постійному користуванні державних водогосподарських підприємств, установ, організацій, Національної академії наук України, національних галузевих академій наук);

б) оборони;

в) природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення в межах об'єктів і територій природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, лісогосподарського призначення;

г) зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи;

г) під будівлями, спорудами, іншими об'єктами нерухомого майна державної власності;

д) під об'єктами інженерної інфраструктури загальнодержавних та міжгосподарських меліоративних систем державної власності;

е) визначених у наданих до набрання чинності цим пунктом дозволах на розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок, наданих органами виконавчої влади з метою передачі земельних ділянок у постійне користування державним установам природно-заповідного фонду, державним лісогосподарським та водогосподарським підприємствам, установам та організаціям, якщо рішення зазначених органів не прийняті.

Отже, з 26.06.2021 надання в оренду земельних ділянок з розташованими на них водних об'єктів входить до повноважень органів місцевого самоврядування.

На території області із 2353 водних об'єктів за межами населених пунктів – 1005 та в межах населених пунктів – 1348.

За період з 2013 по 2020 рік паспортизовано 470 водних об'єктів, які розташовані за межами населених пунктів, із яких 335 паспортів водних об'єктів розроблено за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища Полтавської області. Органами

місцевого самоврядування за кошти місцевих бюджетів паспортизовано в межах населених пунктів 112 водних об'єктів.

Важливе значення для активізації інвестиційної діяльності в сфері агропромислового виробництва має інформаційно-комунікаційна прозорість і ефективність інвестиційного середовища.

Аквакультура, у визначенні Закону України «Про аквакультуру» сільськогосподарська діяльність із штучного розведення, утримання та вирощування об'єктів аквакультури у повністю або частково контрольованих умовах для одержання сільськогосподарської продукції (продукції аквакультури) та її реалізації, виробництва кормів, відтворення біоресурсів, ведення селекційно-племінної роботи, інтродукції, переселення, акліматизації та реакліматизації гідробіонтів, поповнення запасів водних біоресурсів, збереження їх біорізноманіття, а також надання рекреаційних послуг. Отже, аквакультура – це по суті те ж фермерство. Це більш раціональне використання природних водойм, з більшою рибопродуктивністю і разом з тим дбайливе ставлення до природнього ресурсу.

Формування інвестиційних ресурсів області за рахунок їх залучення з усіх доступних джерел є одним із найважливіших елементів регіональної інвестиційної політики.

Аквакультуру і сільське господарство сьогодні розглядають як стратегію інтеграції задля обмеження впливу на природні ресурси, а також зменшення потреби в витратах, зниження витрат та диференціювання продуктивності ферм.

Наявність паспорта водного об'єкту надає можливість потенційному інвестору вирішити питання про залучення інвестиції для реалізації інвестиційного проекту в сфері аквакультури та рекреації.

Методика визначення розміру плати за надані в оренду водні об'єкти, затверджена наказом Міністерства екології та природних ресурсів 28.05.2013 № 236, зареєстрованим в Мінюсті 17 червня 2013 р. за № 986/23518, (далі – Методика) встановлює єдиний механізм розрахунку орендної плати за надані в оренду водні об'єкти.

Дія цієї Методики поширюється на такі водні об'єкти: водосховища (крім водосховищ комплексного призначення), ставки, озера та замкнені природні водойми, і є обов'язковою для застосування органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування при укладанні ними договорів оренди водних об'єктів.

Розрахунок орендної плати відповідно до Методики визначення розміру плати за надані в оренду водні об'єкти з використанням даних паспорта водного об'єкта збільшує надходження коштів до бюджету у 2,8 – 3,2 рази.

Співфінансування з обласного бюджету надасть змогу органам місцевого самоврядування провести паспортизацію водних об'єктів на їх територіях, і, відповідно, збільшити надходження коштів до місцевих бюджетів від орендної плати за водні об'єкти.

Заходами програми передбачено проведення паспортизації 648 водних об'єктів загальною площею 3252 га.

Фінансове забезпечення напряму програми буде здійснюватися протягом 2022 – 2027 років на умовах співфінансування:

50 % вартості послуг – за рахунок коштів обласного бюджету, фонду охорони навколишнього природного середовища Полтавської області;

50 % вартості послуг – за рахунок коштів міських, сільських, селищних бюджетів.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 60,0 млн грн:

– 30,0 млн грн – за кошти обласного бюджету;

– 30,0 млн грн – за кошти місцевих бюджетів.

4.3.2. Наповнення Інтерактивної карти водних об'єктів, придатних для рибогосподарських потреб на території Полтавської області.

Серед найважливіших факторів, які впливають на прийняття інвестором рішення про вибір місця для реалізації інвестиційного проєкту, є стан інвестиційного клімату та очікування дієвої співпраці з місцевими органами влади. З поміж різних варіантів інвестор обирає той регіон, місто, громаду, де відчуває доброзичливий діловий клімат та переконаний, що отримає сприяння й підтримку місцевої влади.

Потенційний інвестор повинен отримати необхідну для прийняття його рішення інформацію про регіон (місце можливої майбутньої інвестиції) саме в тій формі і через ті канали, які для нього є найбільш прийнятними. Від представників місцевої влади залежить ступінь поширення інформації про відповідний регіон, місто, район, зокрема його конкурентні переваги, особливості тощо.

Створення інвестиційної пропозиції здійснюється на основі базової інформації про об'єкт інвестування та його ключові переваги. Кожну інвестицію слід розглядати як каталізатор для подальших інвестицій і створення нових робочих місць.

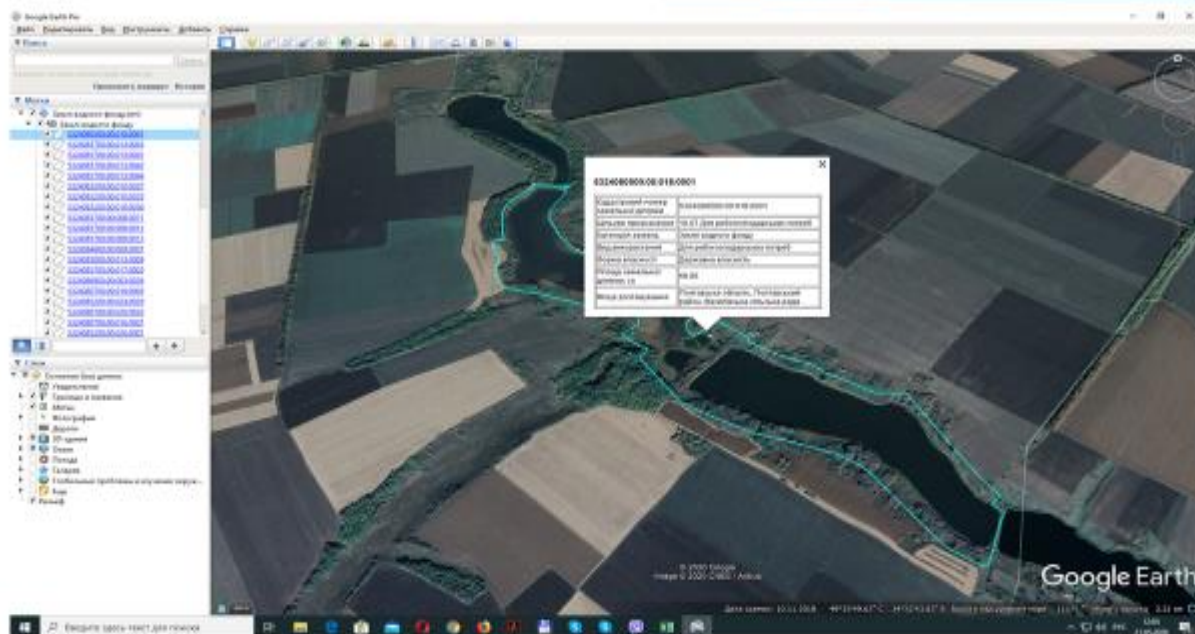
З метою належного інформування фізичних та юридичних осіб для залучення бажаючих до ведення господарювання в галузі рибного господарства Департамент агропромислового розвитку в 2020 році першим в Україні запровадив Інтерактивну карту водних об'єктів державної власності, придатних для рибогосподарських потреб, на території Полтавської області.

Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації забезпечує організацію робіт по підготовці матеріалів щодо наповнення даними про наявність, місцезорозташування та площу земельних ділянок з розташованими на них водними об'єктами Інтерактивної карти водних об'єктів, які знаходяться за межами населених пунктів на території Полтавської області.

Станом на 30.06.2021 нанесено на карту 880 водних об'єктів орієнтовною загальною площею 8200 га, що становить 84 % від загальної кількості водних об'єктів, розташованих за межами населених пунктів області, які придатні для риборозведення.

Інтерактивна карта водних об'єктів є найбільш повним інформаційним джерелом для інвестора в сфері аквакультури.

Інтерактивна карта водних об'єктів по Полтавській області

Інтерактивна карта покликана наочно розкривати та просувати інвестиційні можливості Полтавської області, демонструвати ключові переваги регіону, його інвестиційні пропозиції. Вона є інструментом взаємодії з потенційними і діючими інвесторами. Важливим елементом Інтерактивної карти є відображення водних об'єктів та наявної інфраструктури для залучення інвестицій в розвиток аквакультури регіону.

В результаті виконання завдання з оцифрування даних про наявні водні об'єкти, які знаходяться на території Полтавської області прогнозується переведення всієї наявної інформації в єдину цифрову форму із подальшим використанням їх для різноманітних завдань по здійсненню моніторингу, збереженню та організації раціонального використання водних біоресурсів, удосконалення порядку взаємовідносин між органами державної влади, місцевого самоврядування і суб'єктами господарювання, які здійснюють рибогосподарську діяльність.

На сьогодні 1473 водних об'єктів потребують нанесення на Інтерактивну карту водних об'єктів. Крім того, заходами Програми передбачено створення шару, який у відкритому доступі відображатиме наявний Паспорт водного об'єкту.

Фінансове забезпечення напряму Програми буде здійснюватися за рахунок коштів обласного бюджету протягом 2022 – 2027 років.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 300 тис. грн.

V. Очікувані показники успішності програми

Реалізація Програми дасть можливість проведення моніторингу земельних ресурсів Полтавщини, здійснення державного контролю за використанням та охороною природних ресурсів, захист ґрунтів від виснаження, деградації, забруднення, відтворення та збереження їхньої родючості, створення екологічно безпечних умов проживання населення і ведення господарської діяльності, збереження ландшафтної і біологічної різноманітності, підвищення продуктивності земель лісового фонду, сприяння в реалізації державної політики в сфері земельних відносин, спрямованої на збалансоване забезпечення потреб населення і галузей економіки у земельних ресурсах.

А також, встановлення місця розташування земельних ділянок (лісгосподарського призначення загальною площею 40,1 тис. га; водного фонду 16,6 тис. га; під полежащими смугами комунальної форми власності загальною площею 20 тис. га), меж земельних ділянок, їх розмірів, правового статусу, кількісних та якісних характеристик земель.

До державного земельного кадастру буде занесено 76,7 тис. га земельних ділянок. Крім того, буде розроблено 648 паспортів водних об'єктів та нанесено на інтерактивну карту 2228 водних об'єктів.

Виконання заходів Програми сприятиме збільшенню надходжень до місцевих бюджетів від орендної плати за земельні ділянки та водні об'єкти орієнтовним обсягом до 27,0 млн грн.

VI. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координація та контроль за виконанням Програми здійснюється Департаментом агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації та постійною комісією з питань аграрної політики та земельних відносин Полтавської обласної ради.

Додаток 1
до «Програми ефективного використання
земельних ресурсів Полтавщини на період
2022 – 2027 років»

**Напрями діяльності та заходи Програми
ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років**

№ з/п	Назва напрямку діяльності	Перелік заходів	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування поетапно з розбивкою по роках, тис. грн						
						Всього	у т.ч.					
							2022	2023	2024	2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12	13	14
1	Проведення моніторингу земельних ресурсів Полтавської області	забезпечення програмно-цифровим та матеріальним ресурсом для виконання покладених функцій держави (персональні комп'ютери, монітори, ноутбуки, багатофункціональний пристрій, принтер для широкоформатного, кольорового друку, паливно-мастильні матеріали для обстеження на місцевості земельних ділянок, які використовуються із порушенням земельного законодавства, залучення фахових спеціалістів та науковців)	2022 – 2027	Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної держадміністрації	Обласний бюджет	800	430	74	74	74	74	74
						РАЗОМ: 800,0						

2	Інвентаризація земель	інвентаризація земель лісогосподарського призначення (лісового фонду)	2022 – 2027	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Полтавське обласне управління лісового та мисливського господарства	Обласний бюджет	9000,0	3000,0	3000,0	800,0	800,0	700,0	700,0	
					Інші джерела фінансування	9000,0	3000,0	3000,0	800,0	800,0	700,0	700,0	
	інвентаризація малопродуктивних та самозаліснених земель з метою подальшої передачі в постійне користування лісогосподарським підприємствам	2022 – 2027	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Полтавське обласне управління лісового та мисливського господарства	Обласний бюджет	3050,0	500,0	1000,0	1000,0	550,0	0	0		
				Інші джерела фінансування	3050,0	500,0	1000,0	1000,0	550,0	0	0		
	інвентаризація земельних ділянок зайнятих полезахисними лісовими смугами, розташованих на землях сільськогосподарського призначення	2022 – 2027	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації,	Обласний бюджет	3600,0	450,0	450,0	675,0	675,0	675,0	675,0	675,0	675,0
Міські, селищні (сільські) ради				8400,0	1050,0	1050,0	1575,0	1575,0	1575,0	1575,0	1575,0	1575,0	
інвентаризація земель водного фонду	2022 – 2027	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації,	Обласний бюджет	4950,0	800,0	800,0	800,0	850,0	850,0	850,0	850,0	850,0	
			Міські, селищні (сільські) ради	4950,0	800,0	800,0	800,0	850,0	850,0	850,0	850,0	850,0	
РАЗОМ: 46000, 0													
3	Проведення паспортизації водних об'єктів, розташованих на території Полтавської області	співфінансування в обсязі 50 % проведення паспортизації водних об'єктів, розташованих на території Полтавської області	2022 – 2027	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації	Обласний бюджет	30000,0	5000,0	5000,0	5000,0	5000,0	5000,0	5000,0	
					Міські, селищні (сільські) ради	30000,0	5000,0	5000,0	5000,0	5000,0	5000,0	5000,0	

					РАЗОМ: 60000,0							
4	Наповнення Інтерактивної карти водних об'єктів, придатних для рибогосподарських потреб на території Полтавської області	наповнення Інтерактивної карти водних об'єктів, придатних для рибогосподарських потреб на території Полтавської області	2022 – 2027	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації	Обласний бюджет	300,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
					РАЗОМ: 300,0							
					РАЗОМ ПО НАПРЯМАХ: 107100,0							

Додаток 2
до «Програми ефективного використання
земельних ресурсів Полтавщини на період
2022 – 2027 років»

Бюджет програми
ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років
тис. грн

Очікувані джерела фінансування	З розбивкою по роках						Всього	Частка у % від загального обсягу фінансування
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2026 р.	2027 р.		
Обсяг коштів, усього, у тому числі:	20580,0	21224,0	17574,0	16774,0	15474,0	15474,0	107100,0	100 %
державний бюджет	–	–	–	–	–	–	–	–
обласний бюджет	10230,0	10374,0	8399,0	7999,0	7349,0	7349,0	51700,0	48 %
районні, міські бюджети та бюджети сіл, селищ, об'єднаних територіальних громад, інші джерела	10350,0	10850,0	9175,0	8775,0	8125,0	8125,0	55400,0	52 %

Додаток 3
до «Програми ефективного використання
земельних ресурсів Полтавщини на період
2022 – 2027 років»

Показники успішності Програми
ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини
на період 2022 – 2027 років

Показники успішності проекту	Значення показника станом на початок реалізації Програми	Одиниця виміру	Прогнозовані значення показників успішності станом на завершення бюджетного року						Джерела інформації показників
			2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	
Площа земельних ділянок лісогосподарського призначення державної форми власності сформованих та занесених до Державного земельного кадастру (наростаючим підсумком)	Додатково буде сформовано земельних ділянок	тис. га	11,7	20,5	31,0	35,5	37,8	40,1	За результатами виконання Програми
Площа земельних ділянок комунальної власності сформованих та занесених до Державного земельного кадастру (наростаючим підсумком)	Додатково буде сформовано земельних ділянок	тис. га	5,1	10,2	16,6	23,2	29,8	36,5	За результатами виконання Програми
Розроблено паспортів водних об'єктів	582	од.	108	108	108	108	108	108	За результатами виконання Програми
Нанесено на Інтерактивну карту водних об'єктів (наростаючим підсумком)	880	од.	1104	1328	1552	1776	2000	2228	За результатами виконання Програми
Надходження коштів до міських, селищних (сільських) бюджетів від надходжень орендної плати 5 % нормативної грошової оцінки	Додаткові надходження (при коефіцієнті індексації нормативної грошової оцінки земель і	млн грн	4,3	8,6	13,0	17,6	22,2	27,0	За результатами виконання Програми

одиниці площі ріллі по області для земель водного фонду та 0,3 % – для земель сільськогосподарського призначення (наростаючим підсумком)	земельних ділянок 1,0)								
Земель вкритих лісовою рослинністю (наростаючим підсумком)	257,9	тис. га	258,4	259,9	261,9	263,9	265,4	267,0	За результатами виконання Програми

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення _____ сесії обласної
ради восьмого скликання

2021 №

ПОРЯДОК
використання коштів обласного бюджету на
виконання заходів Програми ефективного
використання земельних ресурсів Полтавщини на
період 2022 – 2027 років

I. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає механізм використання коштів, передбачених в обласному бюджеті на виконання заходів Програми ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років (далі – Програма).

1.2. Головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем Програми є Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації (далі – Департамент)

1.3. Кошти обласного бюджету спрямовуються:

– за напрямом «Проведення моніторингу земельних ресурсів Полтавської області» використовуються Департаментом відповідно до річного плану закупівель (додатку до річного плану закупівель);

– за напрямом Програми «Інвентаризація земель»:

на умовах співфінансування для земель лісгосподарського призначення (лісового фонду), малопродуктивних та самозаліснених земель з обласного бюджету в обсязі 50 %, з інших джерел в обсязі 50 %;

на умовах співфінансування для земель водного фонду з обласного бюджету в обсязі 50 %, з місцевих бюджетів в обсязі 50 %;

на умовах співфінансування для земель зайнятими полезахисними лісовими смугами з обласного бюджету в обсязі 30 %, з місцевого бюджету в обсязі 70 %;

– за напрямом «Проведення паспортизації водних об'єктів, розташованих на території Полтавської області» на умовах співфінансування з обласного бюджету в обсязі 50 %, з місцевого бюджету в обсязі 50 %, що підтверджується рішеннями відповідних місцевих рад;

– за напрямом «Наповнення Інтерактивної карти водних об'єктів, придатних для рибогосподарських потреб на території Полтавської області» використовуються Департаментом відповідно до річного плану закупівель (додатку до річного плану закупівель).

II. Положення для заходів, що фінансуються шляхом надання субвенцій з місцевих бюджетів обласному бюджету

2.1. Сільські (селищні, міські) ради спрямовують кошти місцевого бюджету до обласного бюджету за бюджетною програмою «Інші субвенції з місцевого бюджету» для фінансування заходів «Інвентаризація земельних ділянок зайнятих полезахисними лісовими смугами, розташованих на землях сільськогосподарського призначення» на умовах співфінансування з місцевого бюджету в обсязі 70 %, що підтверджується рішеннями відповідних місцевих рад, «Інвентаризація земель водного фонду» на умовах

співфінансування з місцевого бюджету в обсязі 50 %, що підтверджується рішеннями відповідних місцевих рад та «Проведення паспортизації водних об'єктів, розташованих на території Полтавської області» на умовах співфінансування з місцевого бюджету в обсязі 50 %, що підтверджується рішеннями відповідних місцевих рад.

2.2. Фінансування заходів, визначених в п. 2.1, в частині зобов'язань обласного бюджету, здійснюється:

– за рахунок коштів, що надходять в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва для фінансування заходів «Інвентаризація земельних ділянок зайнятих полезахисними лісовими смугами, розташованих на землях сільськогосподарського призначення» на умовах співфінансування в обсязі 30 %, «Інвентаризація земель водного фонду» на умовах співфінансування в обсязі 50 %;

– за рахунок коштів фонду охорони навколишнього природного середовища Полтавської області для фінансування заходів «Проведення паспортизації водних об'єктів, розташованих на території Полтавської області» на умовах співфінансування в обсязі 50 %.

2.3. Замовником послуг за напрямами «Інвентаризація земельних ділянок зайнятих полезахисними лісовими смугами, розташованих на землях сільськогосподарського призначення», «Інвентаризація земель водного фонду», «Проведення паспортизації водних об'єктів, розташованих на території Полтавської області» є Департамент, у порядку, передбаченому Законом України «Про публічні закупівлі».

2.4. Для участі в Програмі органи місцевого самоврядування формують Пооб'єктний перелік робіт з інвентаризації земельних ділянок, розташованих на території громади (далі – Пооб'єктний перелік з інвентаризації) відповідно до п. 2.5 та Пооб'єктний перелік водних об'єктів, розташованих на території громади, які підлягають паспортизації (далі – Пооб'єктний перелік водних об'єктів) відповідно до п. 2.6.

2.5. Пооб'єктний перелік з інвентаризації повинен містити вихідну інформацію про кожну земельну ділянку, інвентаризацію якої необхідно провести, а саме її розташування (адміністративний район, територіальна громада, населений пункт) та орієнтовну площу, а також обґрунтування необхідності проведення інвентаризації. До Пооб'єктного переліку додаються (у разі їх наявності):

- матеріали з Державного фонду документації із землеустрою;
- матеріали лісовпорядкування, проекти створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, схеми формування та програми збереження і використання екологічної мережі;
- відомості з Державного земельного кадастру, книги записів реєстрації державних актів на право власності на землю та на право постійного користування землею, договорів оренди землі;
- державні акти на право власності на землю;

- державні акти на право колективної власності на землю, видані колективними сільськогосподарськими підприємствами;
- планово – картографічні матеріали, в тому числі ортофотоплани;
- вкопювання з картографічної основи Державного земельного кадастру із зазначенням кадастрового номеру сусідньої земельної ділянки;
- паспорт водного об'єкту (для земель водного фонду).

2.6. Пооб'єктний перелік водних об'єктів повинен містити інформацію про місце розташування водного об'єкта, статус водного об'єкта (ставок, водосховище тощо), орієнтовну площу водного дзеркала водного об'єкта, відомості про користувача водного об'єкта та розташованої під ним земельної ділянки (в разі наявності).

2.7. Сільські (селищні, міські) ради приймають рішення, яким затверджують пооб'єктні переліки об'єктів, що підлягають інвентаризації. У рішенні зазначається зобов'язання про перерахування субвенції до обласного бюджету, згідно з цим Порядком.

2.8. Органи місцевого самоврядування щорічно до 30 квітня можуть надавати до Департаменту Заявки до яких додається затверджений Пооб'єктний перелік разом з матеріалами, визначеними в п.п. 2.5, 2.6, цього Порядку.

2.9. Після завершення прийому документів Департаментом, по кожній категорії земель та водних об'єктах формується Зведений перелік, визначається орієнтовна (очікувана) вартість геодезичних, землепорядних та гідрологічних робіт та розподіл фінансування з бюджетів сільських (селищних, міських) рад та з обласного бюджету, відповідно до визначених умов співфінансування.

2.10. Використання коштів обласного бюджету на фінансування заходів «Інвентаризація земельних ділянок зайнятих полезахисними лісовими смугами, розташованих на землях сільськогосподарського призначення» та «Інвентаризація земель водного фонду» за рахунок коштів, що надходять в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, здійснюється відповідно до Положення про порядок використання коштів, що надходять в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, затвердженого рішенням 18 сесії обласної ради шостого кликання від 9 жовтня 2013 року (зі змінами).

2.11. Використання коштів обласного бюджету на фінансування заходів «Проведення паспортизації водних об'єктів, розташованих на території Полтавської області» за рахунок фонду охорони навколишнього природного середовища Полтавської області здійснюється відповідно Порядку планування та фінансування природоохоронних заходів із фонду охорони навколишнього природного середовища Полтавської області, затвердженого рішенням тринадцятої сесії обласної ради шостого скликання від 14 листопада 2012 року.

2.12. Після затвердження на сесії обласної ради Зведених переліків, по кожній категорії земель, відповідними місцевими радами приймаються рішення про перерахування субвенцій обласному бюджету та укладаються відповідні договори про передачу міжбюджетних трансфертів.

2.13. Після надходження коштів субвенцій з бюджетів сільських (селищних, міських) рад до обласного бюджету Департаментом приймається рішення щодо закупівлі послуг з інвентаризації земель та/або паспортизації водних об'єктів згідно із затвердженими Зведеними переліками.

2.14. Кошти субвенцій з місцевих бюджетів мають використовуватись виключно на проведення інвентаризації земельних ділянок та/або паспортизації водних об'єктів, розташованих на території відповідної громади з урахуванням вимог Закону України «Про публічні закупівлі». Обсяг невикористаної субвенції в кінці бюджетного періоду повертається до відповідного сільського (селищного, міського) бюджету.

2.15. У разі якщо сума субвенцій з бюджетів сільських (селищних, міських) рад на виконання заходів Програми є меншою ніж сума визначена Зведеним переліком, кошти обласного бюджету використовуються пропорційно до обсягу субвенції з дотриманням розподілу визначеному пунктами 2.1 та 2.2 Програми та відповідно зменшується обсяг закупівлі послуг.

2.16. У разі якщо сума виділених коштів обласного бюджету є меншою ніж сума визначена Зведеним переліком, кошти субвенцій з бюджетів сільських (селищних, міських) рад на виконання заходів Програми, використовуються пропорційно до обсягу субвенції з дотриманням розподілу визначеному пунктами 2.1 та 2.2 Програми та відповідно зменшується обсяг закупівлі послуг.

2.17. Відповідальними за цільове використання коштів та за виконання заходів, які фінансуються шляхом надання субвенцій з місцевих бюджетів та за рахунок обласного бюджету є Департамент.

2.18. Відповідальність за достовірність інформації вказаної в Пооб'єктному переліку та матеріалах що до нього додаються несуть сільські (селищні, міські) ради.

III. Положення для заходів, що фінансуються за рахунок обласного бюджету та інших джерел, не заборонених чинним законодавством

3.1. Фінансування заходів Програми, таких як «Інвентаризація земель лісогосподарського призначення (лісового фонду)» та «Інвентаризація малопродуктивних та самозаліснених земель з метою подальшої передачі в постійне користування лісогосподарським підприємствам» здійснюється на умовах співфінансування в обсязі 50 % з обласного бюджету, зокрема:

- за рахунок коштів, що надходять в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва;

- за рахунок інших джерел надходжень, спрямованих на реалізацію конкретних завдань, визначених Програмою (власні кошти державних підприємств).

3.2. Використання коштів обласного бюджету, що надходять в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, на виконання заходів, передбачених Програмою, здійснюється відповідно до Положення про порядок використання коштів, що надходять в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, затвердженого рішенням 18 сесії обласної ради шостого скликання від 09 жовтня 2013 року (із змінами).

3.3. Замовником послуг, спрямованих на виконання заходів Програми «Інвентаризація земель лісогосподарського призначення (лісового фонду)» та «Інвентаризація малопродуктивних та самозаліснених земель з метою подальшої передачі в постійне користування лісогосподарським підприємствам» є Департамент агропромислового розвитку, у порядку, передбаченому Законом України «Про публічні закупівлі».

3.4. Для забезпечення виконання заходів Програми державні підприємства формують Пооб'єктний перелік робіт з інвентаризації земельних ділянок, розташованих на території Полтавської області (далі – Перелік), який повинен містити вихідну інформацію про кожен земельну ділянку, інвентаризацію якої необхідно провести (її розташування – адміністративний район, територіальна громада, населений пункт та орієнтовну площу), а також обґрунтування необхідності проведення інвентаризації. Крім того, до Переліку додаються (у разі їх наявності):

- матеріали з Державного фонду документації із землеустрою;
- матеріали лісовпорядкування, проекти створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, схеми формування та програми збереження і використання екологічної мережі;
- відомості з Державного земельного кадастру, книги записів реєстрації державних актів на право власності на землю та на право постійного користування землею, договорів оренди землі;
- державні акти на право власності на землю;
- державні акти на право колективної власності на землю, видані колективними сільськогосподарськими підприємствами;
- планово-картографічні матеріали, в тому числі ортофотоплани;
- вкопювання з картографічної основи Державного земельного кадастру із зазначенням кадастрового номеру сусідньої земельної ділянки.

3.5. Затверджений наказом державного підприємства Перелік (з матеріалами) разом із Заявкою та письмовим зобов'язанням про перерахування власних коштів на рахунок Департаменту, відкритий в органах Державного казначейства України, (із зазначенням напряму цільового використання відповідно до Програми) щорічно до 30 квітня подається Департаменту для формування Зведеного переліку.

3.6. Після завершення терміну прийому документів Департаментом, по кожній категорії земель, формується Зведений перелік із зазначенням орієнтовної (очікуваної) вартості робіт та подається на затвердження сесії обласної ради.

3.7. Після затвердження на сесії обласної ради Зведених переліків та обсягів фінансування державні підприємства, з урахуванням наданих раніше зобов'язань, перераховують власні кошти на рахунок Департаменту, відкритий в органах Державного казначейства України.

3.8. Після надходження коштів державних підприємств Департаментом приймається рішення щодо закупівлі послуг з інвентаризації земель, згідно із затвердженими Зведеними переліками та відповідними обсягами фінансування.

3.9. У разі, якщо сума коштів, отриманих від державних підприємств на виконання заходів Програми є меншою, ніж сума коштів, виділених з обласного бюджету, використання коштів здійснюється пропорційно на умовах співфінансування в обсязі 50 %.

3.10. Відповідальність за цільове та ефективне використання коштів обласного бюджету (інших цільових надходжень) несе Департамент.

3.11. Відповідальність за достовірність інформації, вказаної в Пооб'єктному переліку та матеріалах до нього, несуть державні підприємства.

**Директор Департаменту
агропромислового розвитку
Полтавської обласної
державної адміністрації**

С. ФРОЛОВ

Додаток 1
до «Порядку використання коштів
обласного бюджету на виконання
заходів Програми ефективного
використання земельних ресурсів
Полтавщини на період 2022 –
2027 років»

ЗАЯВКА № _____
на участь у Програмі ефективного використання земельних
ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років
(паспортизація водних об'єктів/ інвентаризація земель водного
фонду / інвентаризація земельних ділянок зайнятих
полезахисними лісовими смугами, розташованих на землях
сільськогосподарського призначення
_____ громади)

«_____» _____ 20__ р.

Заявник _____
(назва органу місцевого самоврядування)

Ідентифікаційний код _____

Тел. _____ E-mail _____

Керівник _____
(прізвище, ім'я, по-батькові та посада)

1. Обсяг робіт _____
(орієнтовна площа земельних ділянок (гектари) та їх кількість)

2. Реквізити рішення місцевої ради про затвердження Пооб'єктного переліку

(назва, дата, номер рішення)

Додатки:

1. Пооб'єктний перелік робіт з інвентаризації земельних ділянок, розташованих на території громади, за рахунок коштів місцевого бюджету та обласного бюджету, на умовах співфінансування.

2. Матеріали до Пооб'єктного переліку.

(керівник)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по-батькові)

М.П.

**Директор Департаменту
агропромислового розвитку
Полтавської обласної
державної адміністрації**

С. ФРОЛОВ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту рішення «Про Програму ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років»

Розробник проєкту рішення: Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації. Проєкт рішення не є нормативно – правовим актом.

Мета: метою Програми є збереження і відтворення земельних ресурсів Полтавської області.

1. Підстава розроблення проєкту рішення

Власна ініціатива Полтавської обласної державної адміністрації.

2. Обґрунтування необхідності прийняття рішення

Відповідно до Стратегічної цілі № 3 «Ефективне управління просторовим розвитком, забезпечення балансу екосистем та охорона довкілля» та за результатами проведеного аналізу існуючого стану земельного фонду, а також реальних можливостей впливу на вирішення існуючих проблем на обласному рівні, враховуючи зацікавленість та потребу в проведенні інвентаризації земель територіальних громад, прийняття Програми надасть можливість вирішення наступних проблем:

- недостатнє фінансове забезпечення реалізації заходів з раціонального використання та охорони земель на регіональному та місцевому рівнях;
- нераціональне використання земель сільськогосподарського призначення;
- підвищення ефективності управління землями державної та комунальної власності;
- проведення інвентаризації та обліку земель під полежащими лісонасадженнями (кількісного, якісного), а також визначення стану насаджень та їхньої меліоративної ефективності;
- визначення користувачів (власників) земельних ділянок захисних лісонасаджень та їхнього правового режиму;
- поліпшення лісгосподарського стану захисних лісонасаджень і земель під ними;
- забезпечення сталого використання усіх ресурсів, пов'язаних з існуванням водойм, надійності функціонування споруд і підвищення ефективності їх використання.

3. Суть проєкту рішення

– Затвердження «Програми ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років» та Порядку використання коштів обласного бюджету на виконання заходів Програми.

4. Правові аспекти

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Земельний кодекс України, постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки», рішення пленарного засідання двадцять дев'ятої сесії Полтавської обласної ради сьомого скликання від 20.12.2019 № 1242 «Про Стратегію розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки», План організації виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України від 15 квітня 2021 року «Про заходи державної регіональної політики на підтримку децентралізації влади», введеного в дію Указом Президента України від 29 квітня 2021 року № 180, схваленого на засіданні Кабінету Міністрів України від 15 травня 2021 року (протокол № 66).

5. Фінансово-економічне обґрунтування

На реалізацію заходів, передбачених Програмою ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років, передбачається загальне фінансування на суму 107,1 млн грн, в тому числі, за рахунок коштів обласного бюджету 51,70 млн грн і за рахунок коштів місцевих бюджетів та інших джерел 53,4 млн грн.

6. Позиція заінтересованих осіб/органів/сторін

У проєкті рішення сесії обласної ради врахована позиція депутатів обласної ради та територіальних громад.

Департаментом економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій облдержадміністрації (від 22.11.2021 № 01.1-08/2566) і Департаментом фінансів облдержадміністрації (від 23.11.2021 № 04.2-10/4591) погоджено проєкт рішення «Про Програму ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років» та надано позитивні висновки.

7. Громадське обговорення

Проєкт рішення «Про Програму ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022-2027 років» отримав підтримку від Громадської ради при обласній державній адміністрації (від 24.11.2021 № 152) та розміщений на офіційному сайті Департаменту агропромислового розвитку облдержадміністрації .

8. Запобігання корупції

У проєкті рішення «Про Програму ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022-2027 років» відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

9. Прогноз результатів

Прийняття рішення сприятиме:

- формуванню земельних ділянок лісогосподарського призначення державної форми власності, підвищенню показника лісистості Полтавської області;
- формування земельних ділянок комунальної власності, з метою передачі в оренду, в тому числі на земельних торгах ;
- збільшення надходжень коштів до міських, селищних (сільських) бюджетів від надходжень орендної плати за земельні ділянки та водні об'єкти;
- встановленню державного контролю за використанням і охороною лісів, надр, води, атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу та інших природних ресурсів.

**Директор Департаменту
агропромислового розвитку
Полтавської обласної
державної адміністрації**

С. ФРОЛОВ